

सर्वोच्च अदालत, संयुक्त इजलास
सम्माननीय प्रधान न्यायाधीश श्री कल्याण श्रेष्ठ
माननीय न्यायाधीश श्री जगदीश शर्मा पौडेल
फैसला

०६९-CI-११८५

मुद्दा:- सर्वेक्षण अनुमति खारेजी ।

नेपाल सरकार, उर्जा मन्त्रालय र आफ्नो हकमा समेत ऐ. का सचिव हरिराम
कोइराला-----१ पुनरावेदक

विरुद्ध

काठमाडौं जिल्ला, काठमाडौं महानगरपालिका वडा नं. १० बानेश्वरस्थित टाइम्स
इनर्जी प्रा.ली. का अध्यक्ष ऐ. वडा नं. ४ बस्ने चन्द्रमणी बास्कोटा-----१ प्रत्यर्थी

शुरु निर्णय गर्ने:- उर्जा मन्त्रालय, काठमाडौं ।

पुनरावेदन तहमा फैसला गर्ने:- मा.न्या.श्री सुष्मालता माथेमा

मा.न्या.श्री प्रकाशचन्द्र गजुरेल

पुनरावेदन अदालत, पाटन ।

पुनरावेदन अदालत पाटनको मिति २०६९।१२।७ को फैसला उपर न्याय प्रशासन ऐन,
२०४८ को दफा ९ बमोजिम यस अदालतमा पुनरावेदन दायर हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको
संक्षिप्त तथ्य र ठहर यसप्रकार छ:-

गण्डकी अञ्चल गोरखा जिल्लाको सिर्दिबास करौजा र उइया गा.वि.स. मा अवस्थित
बुढीगण्डकी नदीमा पूर्व ८४०° ५६' ५६", पश्चिम ८४° ५१' ४८", उत्तर २८° २२' ००" र

दक्षिण २८° १७' ००" क्षेत्रभिन्न जलविद्युत उत्पादनको मिति २०६८।१।१४ देखि २०७०।१।१३ सम्म २ वर्षको लागि मिति २०६८।१।१४ मा सर्वेक्षण गर्न टाइम्स इनर्जी प्रा.ली. ले विद्युत उत्पादनको सर्वेक्षण अनुमतिपत्रमा उल्लेखित शर्तअनुसार हुने गरी वि.वि.वि. ०६७।६८ वि.उ.स. ०६०१ को सर्वेक्षण अनुमतिपत्र प्राप्त गरेको।

मनसुनी झरीले सर्वेक्षण कार्यमा बाधा परेको भन्ने बेहोराको टाइम्स इनर्जी प्रा.ली. ले विद्युत विकास विभागलाई गराएको जानकारी पत्र।

बुढी गण्डकी जलविद्युत आयोजना (२५४ मे.वा.) को सम्भाव्यता तथा वातावरणीय अध्ययनको सहमती दिएको भन्ने बेहोराको राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागले टाइम्स इनर्जी प्रा.लि. लाई लेखेको च.नं. ६६४ मिति २०६८।६।६ को पत्र र सो को विद्युत विकास विभागलाई जानकारी गराएको टाइम्स इनर्जीको पत्र।

दोस्रो प्रगति विवरण पेश गरेको भन्ने बेहोराको विद्युत विकास विभागलाई टाइम्स इनर्जी प्रा.ली. ले लेखेको पत्र।

Memorandum of Understanding मा परिवर्तन गर्न पाउँ भनी विद्युत विकास विभागलाई टाइम्स इनर्जी प्रा.ली. ले लेखेको पत्र।

प्रगति विवरण पेश गरेको भन्ने बेहोराको टाइम्स इनर्जी प्रा.लि. ले विद्युत विकास विभागलाई लेखेको १० Jun, २०१२ को पत्र।

प्रगति विवरण पेश गर्ने सम्बन्धी विद्युत विकास विभागले टाइम्स इनर्जी प्रा.लि. लाई लेखेको प.सं. ०६९।७०-६२ मिति २०६९।४।९ को पत्र।

Hydrological Studies को कार्य चालु रहेको, Topographical Mapping को कार्य सम्पन्न भईसकेको, Geo-technical Investigation प्रगति भईरहेको र EIA को लागि मिति २०६९।६।२ गतेको राजधानी दैनिकमा सूचना प्रकाशित भएको भन्नेसमेत बेहोराको टाइम्स इनर्जी प्रा.ली. ले विद्युत विकास विभागमा पेश गरेको मिति २०६९।६।२५ को प्रगति विवरण पत्र।

उद्योग विभागको च.नं. ११२१ मिति २०६९।६।२४ को टाइम इनर्जी प्रा.ली. को उद्योग दर्ता प्रमाणपत्र पठाएको पत्र।

१४ October, २०१२ को प्रगति विवरण पेश गरेको टाइम्स इनर्जीले विद्युत विकास विभागलाई लेखेको पत्र।

टाइम्स इनर्जी प्रा.लि. लाई विद्युत विकास विभागले सोधेको च.नं. ०६९/०७०-७३० मिति २०६९।६।२९ को स्पष्टिकरण पत्र।

टाइम्स इनर्जी प्रा.लि. ले पेश गरेको मिति २०६९।७।१ को स्पष्टिकरण जवाफ पत्र।

नेटवर्थ परिवर्तन सम्बन्धमा कागजात पेश गरेको भन्ने बेहोराको टाइम्स इनर्जी प्रा. लि. को पत्र।

बुढी गण्डकी जलविद्युत आयोजनाको विद्युत उत्पादनको अनुमतिपत्र खारेज गरिएको भन्ने विद्युत विकास विभागले टाइम्स इनर्जी प्रा.ली. लाई लेखेको प.सं. ०६९।७०/८५८ मिति २०६९।७।२७ को पत्र।

विद्युत ऐन, २०४९ र विद्युत नियमावली, २०५० मा उल्लेखित कुनै व्यवस्थाको विपरीत हुने गरी कुनै अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले कुनै कार्य गरेको रहेछ भन्ने तोकिएको अधिकारी अर्थात् प्रत्यर्थी सचिवले समय तोकी त्यस्तो काममा सुधार गर्न आदेश दिनुपर्ने विद्युत ऐन, २०४९ को दफा ८ को उपदफा (१) ले व्यवस्था गरेको छ। त्यस्तै ऐ. उपदफा २ ले अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले उपदफा (१) बमोजिम अवधि तोकिएन, नियम विपरीत भएको कार्यलाई सुधार गर्न मौका प्रदान गर्दा गर्दै पनि तोकिएको अवधिभित्र सुधार नगरेमा अनुमतिपत्र खारेज गर्न सकिने व्यवस्था गरेको छ। तर, प्रत्यर्थीले पुनरावेदकलाई यो यस्तो कार्य ऐन नियम विपरीत भएकोले सुधार गर भनी उपदफा (१) अन्तर्गत कुनै आदेश नै नदिएकोले उपदफा (२) बमोजिम सर्वेक्षण अनुमतिपत्र खारेज गर्न सक्ने पूर्वावस्था नै विद्यमान छैन। प्रत्यर्थीले विद्युत ऐन, नियमको उल्लंघन भएकोले सुधार गर्नु भनी कहिल्यै आदेश नै नदिएकोले दफा ८(२) आकर्षित हुन सक्दैन। कानूनले तोके भन्दा अन्यथा गरी गरिएको खारेजी त्रुटीपूर्ण भएकोले कायम रहन सक्दैन। विद्युत विकास विभागबाट जारी भएको खारेजीपत्रमा पुनरावेदकले अनुमतिपत्रको शर्त उल्लंघन गरेको भनी उल्लेख भएको छ। परामर्शदातृ संस्थाहरु परिवर्तन गर्न स्वीकृति दिन नसकिने कुनै कारण भए सो खुलाई जानकारी दिनु पर्नेमा पटक पटक गरिएको निवेदनमा कुनै कारवाही नगरी हाल आएर एकाएक मिति २०६९।७।१५ मा निर्णय गरी पूर्व स्वीकृति नलिई

परामर्शदातृ संस्थाहरू परिवर्तन गरेको भन्ने प्रत्यर्थीको कथन आफैमा विरोधाभाषयुक्त र अन्यायपूर्ण छ।

परामर्शदाताको रूपमा नियुक्त भएको BPR Energine Inc., Canada सँग भएको अक्टोबर ७, २०१० (२०६७।६।२१) को Memorandum of Agreement को दुई वर्षे अवधि सोही सम्झौताको प्रकरण ८ बमोजिम मिति २०६९।६।२१ मा समाप्त भईसकेको छ। BPR Energine Inc., Canada सँग भएको सम्झौता पक्षहरूले नविकरण गर्न वा म्याद थप गर्न नचाहेको कारण बहाल नरहेकोले अवधि समाप्त भई कानूनी मान्यता तथा प्रभावकारिता शून्य भईसकेको सम्झौता जिवित अनुमतिपत्रको अभिन्न अंगको रूपमा रहनै सक्दैन। उचित कारण परेमा परामर्शदातृ संस्था परिवर्तन गर्न सकिने व्यवस्था सर्वेक्षण अनुमतिपत्रको शर्त नं. ७(ज) मा नै लेखिएको छ। केवल यस्तो परिवर्तन गर्नु अघि उर्जा मन्त्रालयको स्वीकृति लिनुपर्ने भन्ने उल्लेख भएकोले पूर्व स्वीकृति नलिई गरेको परिवर्तन लागू नहुने मात्रै हो। शर्तको उल्लंघन हुने र विद्युत ऐन नियमावलीको उल्लंघन हुने होइन। पुनरावेदकले अनुमतिपत्रको शर्तलाई अक्षरशः पालना गर्दै २५ अप्रिल २०१२ को पत्र मिति २०६९।१।१७ (२९ अप्रिल २०१२) मा विद्युत विकास विभागसमक्ष दर्ता गराई Lahmeyer International (India) Pvt. Ltd. र Multi Tech Engineering Consultancy Pvt. Ltd. लाई प्राविधिक परामर्शदाताको रूपमा नियुक्त गर्ने स्वीकृतिको लागि अनुरोध गरिएको थियो। तर, प्रत्यर्थीहरूबाट त्यसको कुनै जवाफ नआएकोले २७ मई २०१२ को पत्र मिति २०६९।२।१८ (३१ मई २०१२) मा दर्ता गराई पुनः ताकेता गरिएको थियो। त्यसपछि पनि प्रत्यर्थीहरूको कुनै जवाफ आएन। BPR Energine Inc., Canada को सट्टामा Lahmeyer International (India) Pvt. Ltd. र हाइड्रो सोलुसन्स प्रा.ली. को सट्टामा Multi Tech Engineering Consultancy Pvt. Ltd. लाई प्राविधिक परामर्शदाताको रूपमा नियुक्त गर्ने पूर्व स्वीकृति माग गरिएकोमा प्रत्यर्थीहरूले लामो समयसम्म कुनै जवाफ नदिई बस्नु भएको र एकाएक मिति २०६९।६।२९ मा पत्र काटी स्पष्टीकरण माग गरेको र मिति २०६९।७।१५ मा अनुमतिपत्र नै खारेज गरेको कानूनसम्मत छैन।

स्थानीय परामर्शदातृ भनिएको संस्था हाइड्रो सोलुसन्स प्रा.ली. सँग अक्टोबर ६, २०१० (मिति २०६७।६।२०) मा भएको सम्झौताको प्रकरण नं. १० र १२ मा अनुमतिपत्र जारी

भएको बढीमा ६ महिनाभित्रमा हाईड्रो सोलुसन्स प्रा.ली.ले आयोजनाको लागि मुख्य लगानीकर्ताहरू ल्याउने र ६ महिनाको अवधिमा हाईड्रो सोलुसन्स प्रा.लि. ले आफ्नो कबुल वा करारीय दायित्व पूरा गर्न नसकेमा उक्त सम्झौताहरू स्वतः खारेज हुने स्पष्ट व्यवस्था उल्लेख भएबाट सो सम्झौता नै खारेज भइसकेको छ। प्रत्यर्थी सचिवको मिति २०६९।६।२८ को निर्णयबाट माग गरिएको भनिएको स्पष्टिकरण पत्रमा कुन कानूनको कुन दफा, नियम बमोजिम मागिएको हो, सो खुलाइएको छैन। दफा ८(३) बमोजिम स्पष्टिकरण माग्नको लागि दफा ८(१) को पूर्वावस्था पार गरिसकेको हुनुपर्नेमा दफा ८(१) को व्यवस्था बमोजिम सुधारको मौका नै नदिई घटस्थापनाको ठिक अघिल्लो दिन पारी ३ दिन समय दिई स्पष्टिकरण माग्न र कोजाग्रत पूर्णिमा सकिए लगत्तै अनुमतिपत्र खारेज गरी त्यसको करिब ३ हप्तापछि मात्र पुनरावेदकलाई हुलाकमार्फत् जानकारी गराएकोबाटै प्रत्यर्थीले बदनियत राखी पूर्वाग्राही भई अनुमतिपत्र खारेज गरेको स्पष्ट हुन्छ। अतः बिना कानूनी आधार गरिएको खारेजी त्रुटिपूर्ण भएकोले मिति २०६९।७।१५ को अनुमतिपत्र खारेज गर्ने निर्णय तथा सो निर्णयसँग सम्बन्धित सम्पूर्ण काम कारवाहीहरू र विद्युत विकास विभागको मिति २०६९।७।२७ को पत्राचार, जानकारी समेतका सबै कार्यहरू बदर गरी पुनरावेदकको नाममा जारी भएको २५४ मेगावाट क्षमताको बुढीगण्डकी जलविद्युत आयोजनाको विद्युत उत्पादनको सर्वेक्षण अनुमतिपत्र खारेज गर्न नमिल्ने गरी पाउँ भन्नेसमेत बेहोराको टाइम्स इनर्जी प्रा.ली. को तर्फबाट चन्द्रमणी बास्कोटाको पुनरावेदन अदालत पाटनमा परेको पुनरावेदन पत्र।

यसमा कन्सल्टेन्ट परिवर्तन समेतका विषयलाई लिएर पुनरावेदकले २५ अप्रिल २०१२, २७ मे २०१२ मा विद्युत विकास विभागमा निवेदन दिइरहेको स्थितिमा सो विषय निवेदकको नाममा रहेको बुढी गण्डकी जल विद्युत आयोजनाको विद्युत उत्पादनको सर्वेक्षण अनुमतिपत्र खारेज गर्ने गरेको नेपाल सरकारको मिति २०६९।७।१५ को निर्णयमा आधार उल्लेख भएकोले नेपाल सरकारको उपरोक्त निर्णय प्रमाण मूल्यांकनको रोहमा फरक पर्न सक्ने देखिँदा छलफलको निमित्त अ.बं. २०२ नं. बमोजिम प्रत्यर्थी झिकाई पेश गर्नु भन्ने पुनरावेदन अदालत पाटनको मिति २०६९।११।१६ को आदेश।

अनुमतिपत्रको अभिन्न अंगको रूपमा राखिएका BPR Energin Inc. Canada हाईड्रो सोलुसन प्रा.लि. र ज्ञानेन्द्रलाल प्रधानसँग भएका सम्झौता सहमतिपत्रहरू उर्जा मन्त्रालयको पूर्व सहमति लिएर परिवर्तन गर्न सकिने नै भएको र पुनरावेदकले पूर्व स्वीकृति माग गरी निवेदन गरेको देखिएकोमा सो निवेदनमा कारवाही नगरी पूर्व स्वीकृति लिइएन, शर्त उल्लंघन भयो भन्ने जिकिर गरेकोले उर्जा मन्त्रालयको निर्णयलाई स्वच्छ रूपमा भएको भनी मान्न मिलेन। तसर्थ पुनरावेदक टाईम्स इनर्जी प्रा.ली. ले प्राप्त गरेको विद्युत उत्पादनको सर्वेक्षण अनुमतिपत्र विद्युत ऐन, २०४९ को दफा ८(२) बमोजिम खारेज गरेको विपक्षी उर्जा मन्त्रालयको मिति २०६९।७।१५ को निर्णय त्रुटिपूर्ण देखिएकोले बदर हुने ठहर्छ भन्ने पुनरावेदन अदालत पाटनको मिति २०६९।१२।७ को फैसला।

नेपाल भित्रका खोला, नदिनाला नेपाल सरकारकै हुने भएको र त्यसबाट उर्जा निकाली सम्पूर्ण नेपालीको हितमा लगाउने गरी बुढीगण्डकी जलविद्युत आयोजनाको विद्युत उत्पादनको सर्वेक्षण अनुमतिपत्र विपक्षीलाई दिइएको थियो। उक्त अनुमतिपत्रमा उल्लेख गरिएका ती शर्तहरू विपरीत तोकिएको कार्य प्रगति विवरण समेत नबुझाई शर्तहरू पूरा गर्ने क्रममा विपक्षी Defaulter देखिएको र निजलाई मिति २०६९।४।९ मा विद्युत विकास विभागले सचेत समेत गराई सोधपुछ गर्दा समेत विपक्षीले उक्त विद्युत आयोजनामा आशातित एवं भरपर्दो कार्य प्रगति गर्न सकेको नदेखिएको र सर्वेक्षण सम्बन्धी कार्य ज्यादै निराशाजनक स्थितिमा देखिएकोले मिति २०६९।६।२९ मा विद्युत विकाश विभागबाटै विपक्षीका नाममा जारी भएको विद्युत उत्पादनको सर्वेक्षण अनुमतिपत्र किन खारेज नगर्ने भनी विभिन्न कारण र आधार खुलाई पत्रद्वारा सोधीएकोमा उक्त कार्य गर्न नसक्नाको उचित र मनासिव आधार देखाउन नसकेको र विपक्षीबाट उक्त आयोजना सम्पन्न गर्ने कार्य ठोस रूपले अगाडि बढ्न सक्छ भन्ने भरोसाप्रद अवस्था देखिन नआएकोले विद्युत ऐन, २०४९ को दफा ८(२) को अख्तियारी प्रयोग गरी विपक्षीको अनुमतिपत्र खारेज गरिएको हो। विद्युत ऐन २०४९ को दफा ४(२) र विद्युत नियमावली, २०५० को नियम ८ बमोजिम शर्त बन्देज तोकिएको मिति २०६९।८।३ मा दुई वर्षका लागि उक्त आयोजनाको विद्युत उत्पादनको सर्वेक्षण अनुमतिपत्र नौसेनी हाईड्रो प्रा.लि. का नाममा जारी गरिसकिएको छ। उक्त प्रवर्द्धकले तोकिए अनुसारको कार्य गरिरहेको हुँदा

पुनरावेदन अदालत पाटनको फैसला उल्टी गरी पाउँ भन्ने विपक्षी नेपाल सरकार, उर्जा मन्त्रालयको यस अदालतमा पर्न आएको पुनरावेदन पत्र।

नियमबमोजिम पेसी सूचीमा चढी पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदकका तर्फबाट उपस्थित विद्वान उपन्यायाधिवक्ता श्री राम घिमिरेले विपक्षी कम्पनीले अनुमतिपत्रका उल्लेख भएका सर्तबमोजिमको कार्य नगरेकोले अनुमतिपत्र किन खारेज नगर्ने भनी आधार र कारण खोली पत्रद्वारा सोधनी गरिएकोमा कार्य सम्पन्न गर्न नसक्नुको उचित र मनासिव आधार देखाउन नसकेकोले विद्युत ऐन, २०४९ को दफा ८(२) बमोजिम उर्जा मन्त्रालयबाट निवेदकको सर्वेक्षण अनुमतिपत्र खारेज गर्ने गरी निर्णय भएको अवस्था हुँदा पुनरावेदन अदालत पाटनले उक्त निर्णय बदर हुने ठहर्‍याई गरेको फैसला त्रुटिपूर्ण भएकोले उल्टी हुनुपर्दछ भनी बहस गर्नुभयो।

उपरोक्त बमोजिम विद्वान उपन्यायाधिवक्ताले गर्नु भएको बहस सुनी पुनरावेदन सहितका मिसिल कागजात अध्ययन गरी हेर्दा पुनरावेदक उर्जा मन्त्रालयले प्रत्यर्थीको विद्युत उत्पादनको सर्वेक्षण अनुमतिपत्र खारेज गर्ने गरेको निर्णय बदर हुने ठहर्‍याई पुनरावेदन अदालत पाटनले गरेको फैसला मिले नमिलेको के रहेछ र पुनरावेदकको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्ने हो होइन भन्ने विषयमा निर्णय दिनु पर्ने देखिन आयो।

निर्णयतर्फ विचार गर्दा, प्रत्यर्थी टाइम्स इनर्जी प्रा.लि.ले प्राप्त गरेको बुढीगण्डकी जलविद्युत आयोजनाको विद्युत उत्पादनको सर्वेक्षण अनुमतिपत्र खारेज गर्ने गरेको उर्जा मन्त्रालयको मिति २०६९।७।१५ को निर्णय बदर गरी पाउँ भनी उक्त कम्पनीको पुनरावेदन अदालत पाटनमा पुनरावेदन परेकोमा उर्जा मन्त्रालयको उक्त निर्णय बदर हुने ठहर्‍याई उक्त अदालतबाट मिति २०६९।१२।७ मा भएको फैसला उपर विपक्षी उर्जा मन्त्रालयको यस अदालतमा प्रस्तुत पुनरावेदन पर्न आएको देखियो।

सम्बद्ध मिसिल संलग्न कागजातहरू अध्ययन गर्दा, प्रत्यर्थी टाइम्स इनर्जी प्रा.लि. ले पुनरावेदन उर्जा मन्त्रालयबाट मिति २०६८।१।१४ मा बुढी गण्डकी जलविद्युत आयोजनाको विद्युत उत्पादनको सर्वेक्षण अनुमतिपत्र प्राप्त गरेको र उक्त सर्वेक्षण अनुमतिपत्रको अवधि मिति २०६८।१।१४ देखि २०७०।१।१३ सम्म रहेको मिसिलबाट देखिन्छ। प्रत्यर्थी टाइम्स इनर्जी प्रा.लि. ले प्राप्त गरेको अनुमतिपत्रको अवधि बाँकी छँदै पुनरावेदक नेपाल सरकार, उर्जा

मन्त्रालय (सचिवस्तर) बाट प्रत्यर्थी कम्पनीले सोधिएको पत्रको जवाफ घुमाउरो र गोलमटोल ढंगबाट पेश गरेको, अनुमतिपत्रको दफा ७(ज) बमोजिम पूर्वस्वीकृति नलिई परामर्शदाता परिवर्तन गरेको, Work Schedule अनुसार कार्य नगर्नेको भन्नेसमेत आधार उल्लेख गरी मिति २०६९।७।१५ मा उक्त अनुमतिपत्र खारेज गर्ने गरी निर्णय गरेको देखियो।

प्रत्यर्थीले प्राप्त गरेको सर्वेक्षण अनुमतिपत्रको दफा ७(ज) मा “आयोजनाको सर्वेक्षण कार्यमा संलग्न हुने परामर्शदातृ संस्थाहरु BPR Engene inc. Canada तथा स्थानीय परामर्शदातृ संस्था हाइड्रोसोलुसन यस आयोजनाको अध्ययन कार्यका अभिन्न अंग रहनेछन्, यसमा कुनै परिवर्तन गर्नुपर्ने भएमा उचित कारण देखाई परिवर्तन गर्नु अगावै उर्जा मन्त्रालयको पूर्व स्वीकृति पछि मात्र परिवर्तन गर्न सकिनेछ” भन्ने उल्लेख भएको देखिन्छ। सो सन्दर्भमा हेर्दा, BPR Engene inc Canada र टाइम्स इनर्जी प्रा.लि. बीच ७ अक्टोबर २०१० मा भएको सम्झौतामा सम्झौताको म्याद २ वर्षको हुने भन्ने उल्लेख भएको र सो बमोजिम सम्झौताको २ वर्षको अवधि ६ अक्टोबर २०१२ अर्थात वि.स. २०६९।६।२० सम्म रही सो पश्चात सम्झौता नविकरण वा म्याद थप भएको देखिँदैन। त्यसैगरी हाइड्रोसोलुसन प्रा.लि. संग ६ अक्टोबर २०१० र १३ अक्टोबर २०१० मा भएको सम्झौता अनुसार अनुमतिपत्र पाएको ६ महिना भित्र नयाँ साझेदार लगानीकर्ता ल्याउन नसकेमा सम्झौता स्वतः खारेज हुने भनी उल्लेख भएको देखिन्छ। प्रत्यर्थी टाइम्स इनर्जीले मिति २०६८।१।१४ देखि लागू हुने गरी अनुमतिपत्र पाएको देखिएको र सोको ६ महिना अर्थात मिति २०६८।७।१३ भित्र हाइड्रोसोलुसन प्रा.लि. ले आयोजनामा नयाँ साझेदार लगानीकर्ता ल्याउन सकेको नदेखिएकोले उक्त सम्झौता पनि सो अवधि पश्चात कायम रहन सक्ने देखिएन। यसप्रकार अवधि समाप्त भएका, नविकरण वा म्याद थप नभएका सम्झौताहरु अनुमतिपत्रको अभिन्न अंग हुन सक्ने देखिएन। प्रत्यर्थी टाइम्स इनर्जी प्रा.लि. ले उल्लिखित परामर्शदातृ कम्पनीका सट्टामा अनुमतिपत्रको शर्तबमोजिम नयाँ परामर्शदातृ नियुक्ति गर्न अनुमति पाउँ भनी पुनरावेदक उर्जा मन्त्रालय समक्ष मिति २०६९।२।१८ र २०६९।६।२९ मा निवेदन पेश गरेकोमा पुनरावेदक उर्जा मन्त्रालयले ती निवेदनहरुका सम्बन्धमा कुनै निर्णय वा निर्देश गरेको समेत पाइँदैन।

पुनरावेदक उर्जा मन्त्रालयबाट मिति २०६९।७।१५ मा भएको निर्णयमा विद्युत ऐन, २०४९ को दफा ८(२) बमोजिम प्रत्यर्थी कम्पनीको सर्वेक्षण अनुमतिपत्र खारेज गरिएको भन्ने बेहोरा उल्लेख भएकोले उक्त ऐनको दफा ८ मा रहेको कानूनी व्यवस्था हेर्दा, उपदफा (१) मा “अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले यो ऐन वा यस ऐन अन्तरगत बनेको नियम विपरीत कुनै काम गरेमा तोकिएको अधिकारीले अवधि तोकी त्यस्तो काममा आवश्यक सुधार गर्न सम्बन्धित अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिलाई आदेश दिन सक्नेछ” भन्ने र उपदफा (२) मा “उपदफा (१) बमोजिम तोकिएको अवधि भित्र अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले आवश्यक सुधार नगरेमा तोकिएको अधिकारीले त्यस्तो व्यक्तिले पाएको अनुमतिपत्र खारेज गर्न सक्नेछ” भन्ने तथा उपदफा (३) मा “उपदफा (२) बमोजिम अनुमतिपत्र खारेज गर्नु अघि तोकिएको अधिकारीले आफ्नो सफाई पेश गर्न मनासिब मौका दिनु पर्नेछ” भन्ने उल्लेख भएको देखिन्छ। उक्त कानूनी व्यवस्था अनुसार विद्युत सर्वेक्षणको अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले ऐन नियम विपरीत कार्य गरेमा अधिकार प्राप्त अधिकारीले अवधि तोकी आवश्यक सुधार गर्न अनुमतिपत्रवालालाई आदेश दिन सक्ने र त्यसरी तोकिएको अवधि भित्र अनुमतिपत्रवालाले आवश्यक सुधार नगरेमा अनुमतिपत्र खारेज गर्न सकिने देखियो। तर, त्यसरी अनुमतिपत्र खारेज गर्नु अगाडी अनुमतिपत्रवालालाई अनिवार्य रूपमा आफ्नो सफाई पेश गर्ने मनासिब अवसर दिनु पर्ने देखिन्छ।

उल्लिखित कानूनी व्यवस्थाको परिप्रेक्ष्यमा हेर्दा, पुनरावेदकले प्रत्यर्थी टाइम्स इनर्जी प्रा.लि.ले अनुमतिपत्रको शर्तहरू उल्लंघन गरेकोले सो सम्बन्धमा अवधि तोकी जवाफ पेश गर्न विद्युत विकास विभागको मिति २०६९।६।२९ को पत्रद्वारा सोधनी गरी सफाई पेश गर्ने मौका प्रदान गरी कानून बमोजिम अनुमतिपत्र खारेज गरिएको भनी लिएको जिकिर सम्बन्धमा विचार गर्दा, मिसिल संलग्न रहेको उक्त पत्र हेर्दा, विद्युत विकास विभागले कुन ऐनको कुन दफाले दिएको अधिकार प्रयोग गरी सो पत्र मार्फत प्रत्यर्थीसंग जवाफ माग गरेको हो सो सम्बन्धमा कुनै कुरा उल्लेख भएको देखिँदैन भने उक्त पत्रमा यो यस किसिमको सुधार गर्नु भन्ने बेहोरा पनि उल्लेख भएको देखिँदैन। उक्त पत्रबमोजिम प्रत्यर्थी कम्पनीले पुनरावेदक समक्ष आफ्नो स्पष्टिकरण पेश गरेकोमा यो यस कारणले स्पष्टिकरण चित्त बुझ्दो भएन भनी उपदफा (२)

बमोजिम अनुमतिपत्र खारेज गर्नु अगाडी उपदफा (३) बमोजिम प्रत्यर्थी कम्पनीलाई सफाई पेश गर्ने मौका प्रदान गरिएको समेत नदेखिँदा उक्त पुनरावेदन जिकिरसँग सहमत हुन सकिएन।

अतः माथि विवेचना गरिएबमोजिम प्रत्यर्थी कम्पनीले पाएको विद्युत उत्पादनको सर्वेक्षण अनुमतिपत्रको दफा ७(अ) बमोजिम परामर्शदातृ कम्पनीहरु परिवर्तन गर्न अनुमति पाउँ भनी पुनरावेदकसमक्ष पटक पटक दिएको निवेदनमा कुनै कारवाही नगरी विद्युत ऐन, २०४९ को दफा ८(१) र ८(३) को न्यूनतम प्रक्रिया समेत पूरा नगरी प्रत्यर्थी कम्पनीको अनुमतिपत्र खारेज गर्ने गरी पुनरावेदक उर्जा मन्त्रालयबाट मिति २०६९।७।१५ मा भएको निर्णय कानूनसंगत नभएकोले उक्त निर्णय बदर हुने ठहर्‍याई पुनरावेदन अदालत पाटनबाट मिति २०६९।१२।७ मा भएको फैसला मनासिव देखिँदा सदर हुने ठहर्छ। पुनरावेदक उर्जा मन्त्रालयसमेतको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन। प्रस्तुत मुद्दाको दायरीको लगत कट्टा गरी फैसलाको जनाउ महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयमार्फत पुनरावेदकलाई दिई नियमानुसार मिसिल बुझाईदिनु।

न्यायाधीश

उक्त रायमा सहमत छु।

प्रधान न्यायाधीश

सम्बत् २०७२ साल फागुन महिना १७ गते रोज २ शुभम्..... ।

इजलास अधिकृत: सन्तोषप्रसाद पराजुली

कम्प्यूटर सेटिङ: विकेश गुरागाई